

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 5 februari 1943 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde.

(3:e avd.)

Driftbudgeten.

Femte huvudtiteln.

1:o) **Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.** I propositionen nr 2 har Kungl. Maj:t (bilaga 5, punkt 1, sid. 51—54 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1943) föreslagit riksdagen medgiva, att den i avlöningsstaten för socialstyrelsen upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1942/43 överskridas med högst 92,500 kronor.

Ifrågavarande anslagspost har i gällande avlöningsstat upptagits till 635,000 kronor men har av Kungl. Maj:t genom beslut den 19 juni 1942 begränsats till 592,500 kronor på grund av arbetsförmedlingsärendenas överflyttning till statens arbetsmarknadskommission.

Socialstyrelsen har i skrivelse den 4 december 1942 framhållit, att den vid fjolårets riksdag med anledning av utlänningsbyråns omorganisation planerade minskningen av biträdespersonalen å byrån till följd av det ökade arbetet icke kunnat genomföras. I stället hade en personalökning måst vidtagas, vilket medfört en kostnadsökning under ifrågavarande post å 69,000 kronor i jämförelse med fjolårets anslagsberäkningar. Vidare ha uppstått ej förutsedda särskilda kostnader å 6,800 kronor för omorganisationens genomförande. Beträffande en i fjol — utöver den besparing, som den planerade minskningen av biträdespersonalen å utlänningsbyrån väntades medföra — beräknad inbesparing å 11,800 kronor under samma post har styrelsen anfört, att dess arbete erhållit sådan omfattning, att man nu måste utgå från att besparingen icke kan åstadkommas. Slutligen beräknas en utgiftsökning av 13,600 kronor uppkomma i anledning av viss förstärkning av biträdespersonalen på fattigvårdsbyrån och anställandet enligt Kungl. Maj:ts beslut

den 2 oktober 1942 å utlänningsbyrån av en befattningshavare med ett arvode av 10,600 kronor för år. Det belopp, varmed anslagsposten skulle behöva förstärkas, har styrelsen sålunda uppskattat till (69,000 + 6,800 + 11,800 + 13,600) 101,200 kronor eller i avrundat tal 101,500 kronor.

Departementschefen har framhållit, att det avsevärt ökade arbetet å utlänningsbyrån utgör huvudorsaken till att det under ifrågavarande anslagspost upptagna beloppet icke för innevarande budgetår blir tillräckligt för sitt ändamål. Därefter har departementschefen anfört bland annat följande.

Till de omständigheter som enligt styrelsens redogörelse föranlett det ökade medelsbehovet kommer det förhållandet, att styrelsen — utan att avvakta den prövning av Kungl. Maj:t, vartill riksdagens skrivelse om befodrings- och anställningsförhållandena för amanuens- och biträdespersonalen kunde giva anledning — fastställt nya, förmånligare grunder för nämnda personal, varigenom en kostnadsökning uppkommit på i runt tal 9,000 kronor för år. Denna merkostnad är nära nog lika stor som den besparing å icke-ordinarieposten — utöver besparingar på grund av utlänningsbyråns omorganisation — som jag vid anslagsberäkningen förutsatte kunna ske men styrelsen nu förklarar icke kunna åstadkommas. Med hänsyn därtill och då jag förutsätter, att styrelsen med energi fullföljer arbetet på rationaliseringen av utlänningsbyrån och i övrigt tillvaratager föreliggande besparingsmöjligheter, vill jag förordna, att medgivande för styrelsen utverkas att överskrida ifrågavarande anslagspost med högst 92,500 kronor i stället för begärda 101,500 kronor.

Utskottet.

Det är enligt utskottets mening anmärkningsvärt, att socialstyrelsen, sedan dess avlöningsstat för innevarande budgetår blivit fastställd, antagit förmånligare grunder i fråga om befodran och anställning av amanuens- och biträdespersonalen än anvisade medel lämnat tillgång till. Med hänsyn till vad departementschefen anfört finner sig utskottet likväl böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

I likhet med departementschefen vill utskottet understryka vikten av att styrelsen med energi fullföljer arbetet på utlänningsbyråns rationalisering och i övrigt tillvaratager föreliggande besparingsmöjligheter. Utskottet förutsätter därjämte, att det belopp, som motsvarar beräknad avlöning för styrelsens hos arbetsmarknadskommissionen tjänstgörande personal, ställes till styrelsens förfogande allenast under den förutsättningen, att nämnda personal återgår till tjänstgöring inom styrelsen.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för socialstyrelsen upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1942/43 överskridas med högst 92,500 kronor.

2:o) **Statens skyddshem: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, sid. 54 och 55) föreslagit riksdagen medgiva, att den i avlöningsstaten för statens skyddshem upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1942/43 överskridas med högst 100,000 kronor.

Ifrågavarande anslagspost är uppförd med ett belopp av 294,000 kronor.

Den av Kungl. Maj:t begärda förstärkningen har föranletts av att ordinarie tjänster i ej förutsedd omfattning kommit att bestridas av icke-ordinarie personal, på grund av militärtjänstgöring och sjukdom stegrat medelsbehov för vikariatsersättningar ävensom Kungl. Maj:ts beslut den 10 april 1942, vari medgivits, att föreståndarna för skyddshemmen finge — i den utsträckning socialstyrelsen ansåge erforderligt för att bereda föreståndarna tid till ökad verksamhet i samband med skyddshemselevernas eftervård — tills vidare intill den 1 juli 1943 anlita biträde för utförande av skrivarbete.

Den ifrågavarande överbelastningen å icke-ordinarieposten kommer att till väsentlig del uppvägas av ett minskat ianspråktagande av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän. Under erinran härom får utskottet, med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för statens skyddshem upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1942/43 överskridas med högst 100,000 kronor.

3:o) Vissa byggnadsarbeten vid statens yrkeshem samt skol- och yrkeshem m. fl. Kungl. Maj:t har (punkt 3, sid. 56 och 57) föreslagit riksdagen att till Vissa byggnadsarbeten vid statens yrkeshem samt skol- och yrkeshem m. fl. å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 24,000 kronor.

Med Kungl. Maj:ts förslag avses att för utökning av platsantalet vid Hammargårdens skolhem från 25 till 36 och vid Vemyra skol- och yrkeshem från 20 till 34 anordna ytterligare en skolsal vid vardera hemmet. Kostnaderna för arbetena ha uppskattats till 12,200 kronor för tillbyggnaden vid Hammargården och till 11,800 kronor för tillbyggnaden vid Vemyra.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Vissa byggnadsarbeten vid statens yrkeshem samt skol- och yrkeshem m. fl.* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 24,000 kronor.

4:o) Statens farmaceutiska laboratorium: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 4, sid. 58 och 59) föreslagit riksdagen medgiva, att den i avlöningsstaten för statens farmaceutiska laboratorium upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1942/43 överskridas med högst 5,000 kronor.

Ifrågavarande anslagspost är i gällande avlöningsstat fastställd till 14,700 kronor. Av denna post må enligt brev till medicinalstyrelsen den 24 april 1942 ett belopp av högst 1,200 kronor tagas i anspråk för utförande genom tillfälligt anlitad personal av kliniska och radiologiska prövningar av farmaceutiska specialiteter.

Med den av Kungl. Maj:t nu begärda medelsförstärkningen avses att bereda vidgad möjlighet till klinisk prövning av dylika specialiteter.

Utskottet. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för statens farmaceutiska laboratorium upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1942/43 överskridas med högst 5,000 kronor.

5:o) **Civilt luftskydd: Besiktning av vissa motorfordon.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, sid. 60—62) föreslagit riksdagen att till Civilt luftskydd: Besiktning av vissa motorfordon å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

Fjolårets riksdag anvisade å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 till Civilt luftskydd: Besiktning av vissa motorfordon ett reservationsanslag av 40,000 kronor. Genom beslut den 20 februari 1942 bemyndigade Kungl. Maj:t luftskyddsinspektionen att låta verkställa besiktning och översyn av de vid högsta beredskap inom luftskyddet erforderliga motorfordon, vilka vore avregistrerade, samt föreskrev, att ifrågavarande anslag skulle användas till bestridande av kostnaderna härför, i den mån dessa ej avsåge kompletteringar av fordonens utrustning.

Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag avser förnyad besiktning och översyn under våren 1943 av ifrågavarande motorfordon.

Utskottet. Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Civilt luftskydd: Besiktning av vissa motorfordon* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

6:o) **Beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, sid. 62) föreslagit riksdagen att till Beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m. å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

I statsverkspropositionen under femte huvudtiteln, punkt 224, sid. 369, har departementschefen förordnat, att ytterligare medel anslås för fortsatt bedrivande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m. Av medicinalstyrelsen verkställda beräkningar ha givit vid handen, att för ändamålet erfordras under år 1943 i runt tal 2,000,000 kronor, varav hälften enligt Kungl. Maj:ts här föreliggande förslag skulle anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. För anslaget användning avses i hudsak samma grunder skola gälla som hittills tillämpats.

På de skäl, som föranlett statsmakterna att tidigare lämna bistånd åt invalider från Finland, tillstyrker utskottet, att ytterligare medel anvisas till fortsatta hjälpåtgärder. Under åberopande härav får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m.* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

7:o) **Bidrag till utlandssvenskarnas förening m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 7, sid. 62 och 63) föreslagit riksdagen att till Bidrag till utlandssvenskarnas förening m. m. å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av 30,000 kronor.

Den hjälpverksamhet, som av utlandssvenskarnas förening bedrivs till förmån för svenska medborgare, vilka under nuvarande förhållanden flyktat eller flykta från utlandet till Sverige, har på sätt framgår av statsverkspropositionen under femte huvudtiteln, punkt 223, sid. 368, förordats skola erhålla fortsatt stöd från statsmakternas sida. Av det för statsbidrag till föreningen föreslagna beloppet, 75,000 kronor, skulle 25,000 kronor anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

Under här förevarande anslagspunkt har jämväl framhållits, att förhandlingar för närvarande pågå rörande överförande till Sverige av ett antal estlandssvenskar. Därest förhandlingarna leda till önskat resultat, skulle arbetet med vederbörandes överförande till Sverige och deras inordnande i det svenska samhället kunna äga rum inom en relativt nära framtid. Arbetet skulle omhänderväras av kommittén för rågösvenskar, ehuru ifrågavarande estlandssvenskar icke tillhöra rågösvenskarnas kategori. De med detta arbete förenade kostnaderna kunna — fränsett sådana utgifter, som böra bestridas från anslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga — uppskattas till omkring 5,000 kronor. Kostnaderna för detta ändamål föreslås skola bestridas av staten från samma anslag som förenämnda bidrag till utlandssvenskarnas förening.

Medelsbehovet uppgår alltså till 30,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag att å tilläggsstat för innevarande budgetår anvisa 25,000 kronor till stöd åt den av utlandssvenskarnas förening bedrivna hjälpverksamheten.

Den ifrågasatta överflyttningen av estlandssvenskar avser, enligt vad utskottet under hand inhämtat, att åter sammanföra medlemmar av genom krigsförhållandena splittrade familjer och berör inalles ett fyrtiotal personer. Även i denna del tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till utlandssvenskarnas förening m. m.* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av 30,000 kronor.

8:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, sid. 63) och under erinran, att å riksstaten för innevarande budgetår anvisats 300,000 kronor för ändamålet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Kapitalbudgeten.

Statens allmänna fastighetsfond.

9:o) **Anordnande av vissa barackläger.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (bilaga 14, punkt 1, sid. 149 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1943) får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, hemställa,

att riksdagen må till *Anordnande av vissa barackläger* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 4,700,000 kronor.

Statens utlåningsfonder.

10:o) **Statens bosättningslånefond.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, sid. 150) föreslagit riksdagen att till Statens bosättningslånefond å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

För innevarande budgetår ha till ifrågavarande ändamål anvisats 3,000,000 kronor.

Såsom framgår av redogörelsen i statsverkspropositionen (kapitalbudgeten, bilaga 3, punkt 3, sid. 2—4) ha de statliga bosättningslånen på sistone kommit att tas i anspråk i allt större omfattning. Vidare ha lånebeloppen i genomsnitt undergått någon stegring. Fullföljandet av bosättningslåneverksamheten intill utgången av budgetåret har därför beräknats erfordra en förstärkning av fonden med 3,000,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag har icke föranlett erinran från utskottets sida. Utskottet hemställer därför, *Utskottet.*

att riksdagen må till *Statens bosättningslånefond* å tilllägsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

Stockholm den 5 februari 1943.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson, Torsten Ström, Lindström, Bernhard Nilsson, Heiding, Magnusson, Bäcklund, friherre De Geer, Åqvist* och *Ekströmer*; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Törnkvist, Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Danielsson, Ward, Persson* i Falla, *Hansson* i Rubbestad, *Mårtensson* och fru *Alvén*.
